

geoinformatikai módszereket használtam. A kutatás eredményeiből részben választ kaphatunk arra, hogy milyen egyenlőtlenségek vannak a választási részvételben és ezek hogyan függenek össze a térségek gazdasági és társadalmi helyzetével.

Sipos Balázs (Pécsi Tudományegyetem)

Pécs első szocialista általános rendezési terve (1951) és annak hatása a város térbeli fejlődésére

A szocialista korszakban megalkotott területfejlesztési koncepciók nagy hatással voltak az ország urbanizációjára. Ezen elképzelések nyomán előbb általános rendezési terveket, majd ezekből az egyes városrészeket érintő programokat alkottak meg. Ezek a javaslatok hosszú távon determinálták településeink fejlesztési irányát, így hazánk legnagyobb dél-dunántúli városának fejlődését is.

Pécs kiemelt jelentőségű volt a szénbányászat tekintetében, de jelentős ipari létesítményekkel is rendelkezett. Ennek köszönhetően 1945 után élénk fejlődésnek indult a város, amelynek fejlesztésére számos tervet hoztak létre. Ennek első állomásaként a várost a fejlesztendő kategóriába sorolták 1951-ben, aminek következtében a Területfejlesztési Intézet munkatársa (Majorossy Gyula) elkészítette Pécs általános rendezési tervkoncepcióját.

Előadásomban ezt a dokumentumot szeretném részleteiben bemutatni, hogy miként képzeltek el e tervet alapján Pécs fejlesztését a Rákosi-korszakban, valamint milyen hatással voltak ezek az elképzelések a város hosszú távú fejlődésére.

Konkoly Sándor (PTE TTK Szentágotthai János Protestáns Szakkollégium)

A Mohácsi-sziget Duna-problematikája

Kutatómunkámban a Mohácsi-sziget kialakulását, és történetileg változó megjelenítését vizsgálom. Az alapvetően földrajzi probléma geológiai-geomorfológiai megközelítését történeti források vizsgálatával egészítem ki, így munkám a humántudományos interpretációt és az egzakt természettudományos elemző vizsgálatok módszerét egyaránt alkalmazza. A Mohácsi-sziget hajdani vízrajzi képének bizonytalansága folyamatosan jelen van az elmúlt évszázadok szakirodalmában, ellentmondásos természeti és társadalmi viszonyrendszeréről máig megoszlanak a vélemények. Nem kétséges, hogy a vízrendezések előtt a Dunának számos kisebb-nagyobb oldalága szabdalta fel a Mohácsi-szigetet, és a gyakori áradások szabadon alakíthatták az ártér folyóhálózatát. Az egyes ágak mederszélessége, vízhozama, eróziós-akkumulációs teljesítménye a korábbi mederkorrekciók és az időjárás ingadozásának függvényében gyakran változhatott, de a sziget rendkívül gyors feltöltődését a térben és időben változó süllyedő tendenciák is befolyásolták. Mindez azonban nem ad kielégítő magyarázatot az egy időben felmért, vagyis a tájfejlődés azonos fokán álló térszín

jellemzésében és ábrázolásában tapasztalható nagyfokú diverzitásra. A konszenzus hiánya még a szabályozások előtt hajózható főág lokalizálására is kiterjed, ahogy az egykori település- és úthálózat kialakulása, történelmi szerepköre is kérdéses. Munkámat primer és szekunder források elemzésével, dűlőnév-kutatások eredményeit felhasználva, terepi munkálatokkal kiegészítve végeztem. A kutatást digitális adatfeldolgozás, összehasonlító elemzések és geodéziai mérések eredményei is segítették.

Csányi Katalin (Szegedi Tudományegyetem)

Mezőgazdasági eredetű porterhelés vizsgálata dél-alföldi mintaterületen

A feltalaj szél általi elhordódását és azt követő lerakódását világszerte fontos környezetvédelmi problémaként ismerik el. A durva és finom részecskék különböző mechanizmusok révén kerülnek a légkörbe, hatásuk a szemcsék összetételétől, méretétől, koncentrációjától és a légkörben eltöltött időtartamától is függ. Az aeroszolok tehát jelentősen befolyásolják a levegő minőségét helyi, regionális és kontinentális szinten is. A 10 μ m átmérőnél kisebb részecskéket (PM₁₀ és PM_{2,5}) a szél könnyen szállítja. Az erodált talajanyag szerves anyagot, nehézfémeket, peszticideket, műtrágyákat stb. tartalmazhat, így ezek deflációhoz kötődő tér- és időbeli változásának vizsgálata környezeti- és humánegészségügyi szempontból is fontos főként azon településen élők esetében, ahol az uralkodó szélirányban intenzív szántóföldi művelés alatt álló területek találhatóak. A szél által szállított finomabb talajszemcsék ugyanis a településekre bejutva légköri száraz és nedves kiülepedéssel hozzájárulhatnak a porterhelés növekedéséhez. Belélegzésük során méretüknél fogva könnyen jutnak el a tüdő hörgőjéhez, akár komolyabb légzőszervi megbetegedéseket okozhatnak.

Ezen hatások miatt megnőtt a tudományos és döntéshozói igény is a légköri szennyezők terjedésének és ülepedésének nagyobb fokú megértésére. Ebben lehetnek segítségünkre a különböző légköri diszperziós és trajektóriamodellek, melyekkel szimulálhatók a levegőkémiai folyamatok, a szennyezőanyagok légköri eloszlása és terjedése.

Csete Ákos (Szegedi Tudományegyetem)

A városokban potenciálisan rendelkezésre álló csapadékvízgyűjtési lehetőségek vizsgálata, szegedi esettanulmányokon keresztül

A városok a mesterségesen kialakított anyag- és energiaáramlási folyamatokból adódóan eltérően reagálnak a klímaváltozás okozta kihívásokra. A magas népességkoncentráció következtében az időjárási szélsőségek jelentős veszélyeket és kockázatokat hordozhatnak magukban a városok területén. A felszínborítás nagymértékű megváltoztatása és a mesterséges felszínburkoló anyagok alkalmazása következtében a városi hidrológiai folyamatok jelentős változásokon